

משנה כלאים פרק ח

Mishnah Kilayim, chapter 8

(1) *Kilayim* of the vineyard: it is forbidden to either plant or keep [it must be pulled out and if one resigns himself from pulling it out, it becomes prohibited as *kilayim*]; moreover, it is forbidden to derive any use from it. *Kilayim* of seeds: it is prohibited to either plant or keep; however, [once

א כלאי הכרם אסורין מלזרע ומלקיים, ואסורין בהנאה. כלאי זרעים, אסורים מלזרע ומלקיים, ומתירין באכילה, (וכל שכן בהנאה). כלאי בגדים מתירין בכל דבר, ואינן אסורין אלא מללבש. כלאי בהמה מתירים לגדל ולקיים, ואינן אסורים אלא מלהרביע. כלאי בהמה אסורים זה בזה: ב בהמה עם

grown] it is permitted to eat and, it goes without saying, to derive usage from it. *Kilayim* of clothing materials [i.e., wool and linen] is permitted in all respects other than in wearing it. *Kilayim* of cattle [i.e., an animal born from the union of different species]: it is permitted to rear them and to keep them. The only prohibition regarding them, is the deliberate crossbreeding [however, there is no prohibition of keeping a male and female of different species in the same pen]. *Kilayim* of cattle [i.e., the yoking together of two hybrid animals e.g., yoking a hinny, (produced by the union of a stallion and a female donkey) together with a mule, (produced through the union of a male donkey and a mare)] is prohibited [and certainly the yoking together of completely different species are prohibited]. (2) [It is prohibited to yoke] a domesticated animal with another species of a

רבנו עובדיה מברסטרוא

א כלאי הכרם אסורים מלזרוע. אבל אינו לוקה משום כלאי הכרם עד שיזרע שני מיני זרע שהן כלאים זה בזה ויזרעם בכרם דהכי משמע קרא (שם) לא תזרע כרמך כלאים, לא תזרע שני מיני זרעים שהן כלאים בתוך כרמך ואם זרעו בכרם לוקה שתיים משום כלאי זרעים וכלאי הכרם: ומלקיים. אם רואה אותם ומתיאש מלעקרם אסור, אלא שאינו לוקה אלא אם כן עושה מעשה: ואסורים בהנאה. דכתיב (שם) פן תקדש, תוקד אש, מלמד שהן טעונים שריפה ואסורים בהנאה: אלא ללבוש. והוא הדין להעלות עליו דכתיב (ויקרא יט) לא יעלה עליך: אלא להרביע. להכניס כמכחול בשפופרת אבל מותר להכניס לדיר ולהעמיד זה אצל זה שני מינים זכר ממין זה ונקבה ממין אחר: כלאי בהמה אסורים זה עם זה. כגון הנולדים מן הסוס שאביהן חמור עם הנולדים מן החמור שאביהן סוס, ומתני' אתיא כמאן דאמר אין חוששין לזרע האב, דלמאן דאמר חוששין, כל מיני פרדות אחת הן ומותרים זה בזה. וברירושלמי רצו להוכיח שאסור לרכוב על פרדה מקל וחומר, ומה אם בבגדים שאתה מותר ללבוש זה על גבי זה אתה אסור בתערובתן, בהמה שאתה אסור להנהיג זו עם זו לא כל שכן שאתה אסור בתערובתה. ומקשינן והכתיב (שמואל ב יג) וירכבו איש על פרדו וינוסו אצל בני דוד כשנהרג אמנון, ומשנינן אין למודין מן המלכות תו מקשינן והוא כתיב (מלכים א א) והכרבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי, ומשנינן והיא בריה מששת ימי בראשית הויה. ומיהו חזינא להו לרבנן קשישי

domesticated animal, or one beast with another species of beast, or a domesticated animal with a beast, or a beast with a domesticated animal, or an unkosher beast with an unkosher beast [of another species], or an unkosher beast with a kosher beast or a kosher beast with an unkosher beast, [regardless of whether it is] for plowing or for towing or in order to lead them [tied together].

(3) The person driving [the two species of animals yoked together] receives forty [lashes] and the person sitting in the wagon [pulled by two species of animals yoked together] receives forty [lashes, since the animals are pulling because of him]. But Rabbi Meir exempts [the one sitting in the wagon; the *halachah* does not follow Rabbi Meir]. The tying of a third [animal heterogeneous to the two already harnessed to the wagon] to the straps [of those animals] is [also] prohibited [even though the wagon would be pulled without the third animal].

(4) It is prohibited to tie a horse either to the sides of a wagon [drawn by oxen], or, behind the wagon [since there are times when the horse will push the wagon with his body], or [to tie] a donkey from Lod [a very strong breed] to [the sides of or behind a wagon drawn by] camels. Rabbi Yehudah says: All [mules] that are born from mares even though their sires were donkeys are permitted one with the

רבנו עובדיה מברטנורא

קמאי דקמאן שרובבין לפנייהם על פירות ואין מוחה בדבר אלא שמוזירים שלא להנהיג יחד שני פירות דשמא אחת מהן נולדה מחמור ואביה סוס והאחרת מסוס ואביה חמור: **ב בהמה עם בהמה וחיה עם חיה וכו'.** אף על גב דלא תחרוש בשור ובחמור (דברים כב) אמר רחמנא, ילפינן שור שור משבת שהוא הדין לכל בהמה חיה ועוף: **ולמשוך ולהנהיג.** למשוך את שדרכו למשוך ולהנהיג את שדרכו ולהנהיג. גמל ארזיה במשיכה וחמור ארזיה בהנהגה ומיהו בין בגמל בין בחמור חייב בין מושך בין מנהיג: **ג והיושב בקרון.** חייב הואיל ואזלי מחמתיה חשוב כאילו מנהיג: **רבי מאיר פוטר.** היושב בקרון דלאו מידי קעביד. ואין הלכה כרבי מאיר: **והשלישית שהיא קשורה לרצועות.** אם שני סוסים קשורים בקרון וקשר שם חמור אף על גב דבלא חמור קאזלי אסור ולא חוינן לחמור כמאן דליתיה: **ד אין קושרין סוס בצדי הקרון.** כשהבקר מושכות בקרון אין קושרין סוס בצדו או אחריו של קרון כדי שילמוד למשוך לפי שפעמים הסוס שאחר הקרון דוחף את הקרון ומנהיגו בגופו: **לובדקים.** חמור של לוד והוא גדול ועריך משאר חמורים ודומה לגמל: **אף על פי שאביהן חמור**

בהמה וחיה עם חיה, בהמה עם חיה וחיה עם בהמה, טמאה עם טמאה וטהורה עם טהורה, טמאה עם טהורה וטהורה עם טמאה, אסורין לחרש ולמשך ולהנהיג: **ג המנהיג סופג את הארבעים, והיושב בקרון סופג את הארבעים.** רבי מאיר פוטר. **והשלישית שהיא קשורה לרצועות, אסורה: ד אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון ולא לאחר הקרון, ולא את הלבדקים לגמלים.** רבי יהודה אומר, כל הנולדים מן הסוס, אף על פי שאביהן חמור, מתרין זה עם זה. וכן

other, likewise, [hinnies] born from female donkeys even though their sires were horses are permitted one with the other but [mules] born from mares with [hinnies] born from female donkeys are prohibited one with the other.

(5) Mules of uncertain parentage [i.e., one can not ascertain whether its

mother was a horse or a donkey] are forbidden one with the other but a *rammak* [a mule whose mother is known to have been a mare] is permitted [with another *rammak*]. *Adnei Hasadeh* [wild man-like creatures] are deemed as belonging to the category of beast [and do not impart impurity by overshadowing i.e., *tumat ohel* (see Mishnah Ohalot 3:2)]. Rabbi Yose says: [when dead] they do impart impurity via *tumat ohel* as does [the corpse of] a human being. The porcupine and the mole of the bushes belong to the category of beast [and not of creeping things, and as such convey impurities with the minimum size of an olive, rather than a lentil and can convey *tumat masah* by carrying it]. Regarding the mole of the bushes, Rabbi Yose said in the name of the school of Shammai: [it is questionable whether it falls under the category of beast or creeping thing, therefore, we keep the stringencies of both, i.e.,] the size of an olive [of its carcass] renders the person carrying it impure and the size of a lentil [of its carcass] renders the person touching it impure.

רבנו עובדיה מברטנורא

מותרין זה עם זה. שאביו של זה חמור ואביו של זה חמור וקא משמע לן דלא אמרינן אתי צד סוס ומשתמש בצד חמור וצד חמור משתמש בצד סוס דכיון דאמותיהן שוות אין חוששין לזרע האב: **אבל הנולדים מן החמור עם הנולדים מן הסוס אסורים זה עם זה.** כיון שאמו של זה ממין החמורים ואמו של זה ממין הסוסים דבתר זרע האם אזלינן והרי הן שני מינים. והלכה כר' יהודה: **ה פרוטיות.** מין פרדות שאין אדם יכול לעמוד [ועליהן] ולברר על ידי סימנים איזה מהם אמו חמור ואיזה מהם אמו סוס הלכך אסורין זה עם זה: **והרמך מותר.** שכולם מין אחד ואמם סוס ובלשון ערבי קורין לסוסיא נקבה רמ'ך ודומה לו בני הרמכים: **אדני השדה.** חיה הגדילה בשדות וכמין תבל גדול יוצא מן הארץ שגדלה בו אותה חיה, ישמה ידוע והוא ידעוני הכתוב בתורה, ומחובר בטבורו באותו חבל היוצא מן הארץ וצורתו אדם בפרצוף ידים ורגלים ואין כל בריה רשאה לקרב אליו כי הוא הורג וטורף כל הקרב אליו וכשרוצים לצוד אותו מורים בחצים בחבל עד שנפסק וצועק בקול מר ומת מיד ואליו רמו (באי"ה) כי עם אבני השדה בריתך: **מטמא באהל כאדם.** דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע על פני השדה, באדם שגדל בשדה: **הקופר.** שרץ שגופו מלא קוצים וכשארם נוגע בו כופל

(6) The wild ox belongs to the category of domesticated animals [and therefore its fat is prohibited and its blood does not require covering], but Rabbi Yose says: It belongs to the category of beast [and therefore its fat is permitted and its blood does require covering]. The dog belongs to the category of beast, but Rabbi Meir says: To the category of domesticated animal [the difference being, whether dogs are also included, if one gives away all his beasts]. The swine belongs to the category of domesticated animal; the wild donkey to that of beast, the elephant and the ape to that of beast. A human being is permitted to pull, plow, or lead with any of them.

רבנו עובדיה מברטנורא

עצמו ומכניס ידיו ורגליו בבטנו ונעשה ככדור וקורין לו בלע"ז אריצ"ו: **חולדת הסניימ**. חולדה הגדלה בסנה: **כזית במשא**. דמספקא להו אם מין חיה ומטמאה נבלתו בכזית ומטמאה נמי טומאה חמורה במשא לטמא אדם לטמא בגדים כנבלת בהמה (טמאה) או מין שרץ הוא ומטמא בכעדשה אבל אינו מטמא במשא כנבלת בהמה אלא במגע כשרץ. ואין הלכה כרבי יוסי לא באדני השדה ולא בחולדת הסנאים: **ו שור הבר**. שור הגדל במדבר: **מין בהמה**. וחלבו אסור ואינו טעון כיסוי דסברי רבנן עיקרו מן הישוב היה אלא שברח למדבר ונעשה שור בר: **מין חיה**. הטעון כיסוי וחלבו מותר קסבר עיקרו מן המדבר היה. וסימנים שמנו חכמים להכיר בין בהמה לחיה בשאר חיות נאמרו חוץ משור הבר. ואין הלכה כרבי יוסי: **כלב מין חיה**. נפקא מינה לכותב כל חיה שברשותו לאחר או למקדיש כל חיה שברשותו: **רבי מאיר אומר מין בהמה**. ואין הלכה כר' מאיר: **ערוד**. חמור הבר: **ואדם מותר עם כולם**. דכתיב (דברים נב) לא תחרוש בשור ובחמור, אבל אתה חורש באדם ושור, באדם וחמור:

ו שור בר, מין בהמה. ורבי יוסי אומר, מין חיה. כלב, מין חיה. רבי מאיר אומר, מין בהמה. חזיר, מין בהמה. ערוד, מין חיה. הפיל והקוף, מין חיה. ואדם מותר עם כלם למשך ולחרש ולהנהיג: